

“Sneeuwwitje ligt begraven in ons land”: nieuwste ‘Suske en Wiske’ doet het hele verhaal

Sneeuwwitje heeft echt bestaan en ze ligt begraven in Brussel, onder het beursgebouw. Dat is niet alleen de plot van de nieuwste ‘Suske en Wiske’, daar wijst ook serieus onderzoek op. De stiefmoeder, de vergiftiging, de prins – zelfs de zeven dwergen: ze hebben allemaal historische grond.

“Ik zal je eens iets vertellen. Het ware verhaal van Sneeuwwitje.” Dat zegt een sprekende spiegel tegen Tante Sidonia in Het ware Witje, het nieuwe album van Suske en Wiske, dat de 80ste verjaardag van het stripduo markeert. Dat verhaal kwam hem zomaar aanwaaien, zegt Suske en Wiske-scenarioschrijver Peter Van Gucht. “Ik kreeg een tijd geleden een mail met de suggestie om een album te wijden aan het verhaal van Margaretha von Waldeck, de vrouw op wie de gebroeders Grimm hun Sneeuwwitje gebaseerd zouden hebben. Dat verhaal had het allemaal: geschiedenis, actie, humor, een sprookjesachtige sfeer. We hebben het historische verhaal naast het originele sprookje gelegd en er onze eigen Suske en Wiske-draai aan gegeven.”

Die verhaalsuggestie kwam van Kurt Deswert, Brusselaar en germanist. Hij was anderhalf jaar geleden geboeid geraakt door de controverse die er toen al was rond Snow white, de remake van Walt Disney’s Sneeuwwitje uit 1937, die nu in de cinema speelt. Er was onenigheid over Rachel Zegler, die de hoofdrol speelt, en of zij met haar Colombiaanse roots wel geschikt was om een sneeuwwitte Duitse prinses te spelen. “Ik wilde wel eens zien: waar liggen écht de roots van dat verhaal, en van die sprookjesprinses? Er bestaan een aantal theorieën. De best onderbouwde is dat Jacob en Wilhelm Grimm haar baseerden op Margaretha von Waldeck, een jonge 16de-eeuwse gravin uit Hessen, niet zo ver van waar de Grimms opgroeiden. Ze leidde een tragisch leven en – daar is mijn fascinatie écht gewekt – ze leefde jarenlang in Brussel, ze stierf er en werd er begraven.”

Mijnwerkers met dwerggroei

Straks meer over de Brusselse link. Maar eerst: de gebroeders Grimm hebben nooit gezégd dat hun Sneeuwwitje gebouwd is op Margaretha. Dus: wat ondersteunt die theorie? “Er zijn heel wat gelijkenissen”, zegt Deswert. “Volgens de stadskronieken van Bad Wildungen, waar ze vandaan kwam, was Margaretha een beeldschone jonge vrouw. Ze verloor haar moeder toen ze nog een kind was en kreeg een strenge stiefmoeder. Ze stierf toen ze nog maar 21 was. Ze werd – opnieuw volgens de stadskronieken – vergiftigd met arsenicum.”

“Er waren al heksenvervolgingen in haar periode. In de streek waar ze vandaan kwam, is er het Kellerwald, een groot donker bos. Er werd in die regio ook aan mijnbouw gedaan en vaak waren het kinderen die in de mijnen moesten werken, omdat ze zich makkelijker door de smalle mijngangen konden bewegen. Die kinderen kregen door de zware werkomstandigheden vaak met dwerggroei te maken en ze woonden vaak samen met zes of zeven of acht, in kleine mijnwerkershuisjes.”

De historie van Margaretha von Waldeck werd in Hessen al bijna twee eeuwen doorverteld toen de broeders Grimm, die van de streek waren, het in 1812 voor het eerst neerschreven in hun verzameling van volksverhalen en sprookjes. Het was de Duitse historicus Eckhard Sander die meer dan 25 jaar lang die link onderzocht en er in 1994 een boek over publiceerde.

Katholieke Filips II

Wat er ook zij van die link, hier is de historische context – zet je schrap voor wat geschiedkundige namedropping. Margaretha werd als 16-jarige door haar vader en stiefmoeder naar Brussel gestuurd, om er te leven aan het hof van Maria van Hongarije, landvoogdes der Nederlanden. Wellicht was het de bedoeling van de graaf van Waldeck om zijn relatie met keizer Karel V, de broer van Maria, op te poetsen. In datzelfde jaar 1549 arriveerde kroonprins Filips aan het Brusselse hof van zijn tante Maria. De latere Filips II was een katholieke zelloot, maar dat weerhield hem er niet van om – volgens de overlevering – achter de beeldschone maar lutherse jonkvrouw Margaretha von Waldeck aan te zitten.

In de jaren die volgden, werd Margaretha ziek en zieker. Ze stierf in 1554. De suggestie: ze werd vergiftigd om een relatie met de kroonprins in de kiem te smoren. Kurt Deswert: “Een godsdienstwaaninnige katholieke vorst met een protestantse jonkvrouw, dat kon hoegenaamd niet. “Filips huwde een paar maanden na Margaretha’s dood overigens met Maria ‘Bloody Mary’ Tudor. Een Engelse koningin, dat was interessanter dan een gravin met een onooglijk grondgebiedje in Hessen.” Volgens de kronieken van Bad Wildungen werd Margaretha begraven in het Brusselse franciscanerklooster, op de plek waar later de beurs werd gebouwd, en waarvan je vandaag de restanten kan bezoeken.

Zeemeermin van Kopenhagen

Puntje bij paaltje: Sneeuwwitje ligt begraven in Brussel. “Kijk. De kans dat je beenderen uit de Brusselse catacomben genetisch kan linken aan Margaretha von Waldeck, is zo goed als onbestaande”, zegt Deswert. “En de theorie van Eckhard Sander kan altijd bediscussieerd blijven worden. Maar de claim dat Margaretha de ware Sneeuwwitje is, en dat die in Brussel begraven ligt, is héél goed onderbouwd. Sneeuwwitje is het bekendste sprookje ter wereld. Als je kan zeggen ‘Hier is zij gestorven’, dan kan dat de interesse van het brede publiek wekken voor onze hoofdstad en haar geschiedenis. Brussel moet Sneeuwwitje claimen, zoals Kopenhagen De kleine zeemeermin claimt. En zoals de directrice van het Beursgebouw al zei: ‘Geef Sneeuwwitje een standbeeld in Brussel’.”

Tekst: Jesse Van Regenmortel en Amaury Michaux

Bron: Het Nieuwsblad 18 april 2025

Verklarende woordenlijst

Term	Verklaring
plot	verhaal of verhaallijn, wat er gebeurt in een boek of film
scenarioschrijver	iemand die het verhaal en de tekst schrijft voor strips, films of toneelstukken
gravin	een vrouw van adel, zoals een prinses maar met een andere titel
controverse	een discussie of ruzie waar mensen het niet over eens zijn
theorieën	ideeën of verklaringen over hoe iets zou kunnen zijn gebeurd
onderbouwd	goed uitgelegd en met bewijzen of argumenten
tragisch	heel verdrietig of droevig
arsenicum	een giftige stof waar je ziek van wordt of aan kan sterven
stadskronieken	oude boeken waarin opgeschreven staat wat er in een stad gebeurd is
dwerggroei	een aandoening waardoor mensen kleiner blijven dan normaal
mijnbouw	het graven naar waardevolle dingen zoals goud of steenkool uit de grond
heksenvervolgingen	tijden waarin mensen werden gestraft omdat ze dachten dat die personen heksen waren
historicus	iemand die de geschiedenis onderzoekt en bestudeert
landvoogdes	een vrouw die regeert over een land of gebied namens een koning of keizer
keizer	een machtige leider, zoals een koning maar nog belangrijker
kroonprins	de zoon van een koning of keizer die later zelf koning of keizer wordt
zeloot	iemand die heel fanatiek in iets gelooft, zoals een geloof

lutherse	iemand die het geloof volgt van Maarten Luther, een soort christen
jonkvrouw	een jonge vrouw van adel
in de kiem smoren	iets stoppen voordat het echt begint
catacomben	ondergrondse gangen of grafplaatsen
genetisch	te maken met je DNA of erfelijke eigenschappen
beenderen	botten van een lichaam
claim	een bewering dat iets van jou is of ergens is gebeurd